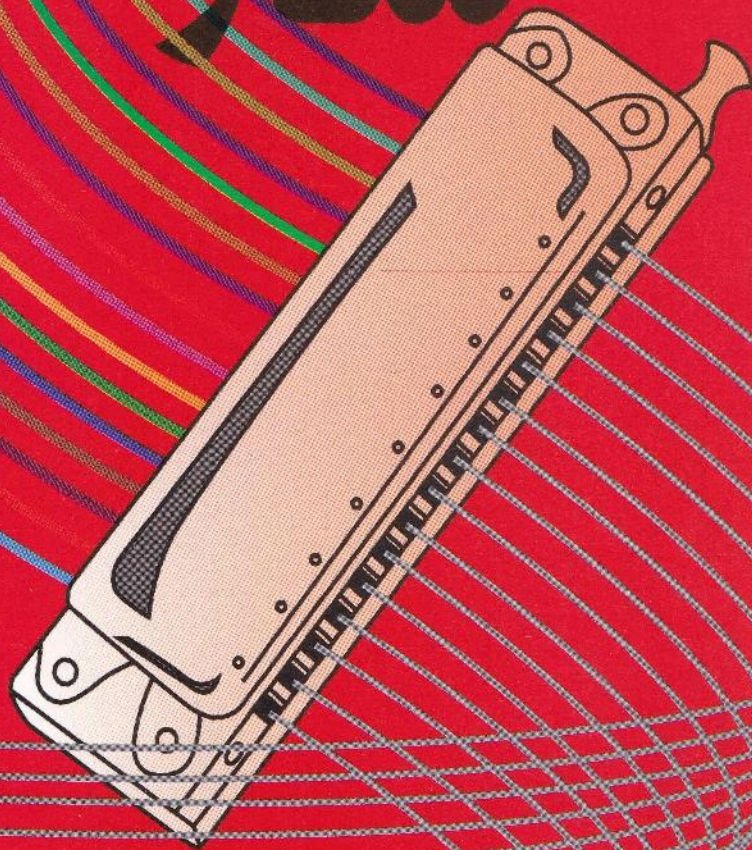

دهن ساز آغاز نواختن با

شیرینا ویلیانی

انتشارات موسیقی عارف

مرکز نشر و پخش کتب و لوازم موسیقی
تلفن: ۳۱-۳۳۹۷۶۴۳۰-۳۳۹۱۴۳۱۴
WWW.AREF-MUSIC.COM

آغاز نواختن با سازدهنی

نگارش شیمایلیانی
طراحی جلد قاسم هاشمی
طراحی اشکال زهرا نوری
ویرایش ادبی شهاب‌منا
و صفحه‌آرایی
حروف‌نگار شیمایلیانی
چاپ اول ۱۳۹۳
تعداد ۱۰۰۰ جلد

© حق چاپ محفوظ است.

ISBN: 979-0-802613-68-3

شابک: ۹۷۹-۰-۸۰۲۶۱۳-۶۸-۳

مرکز پخش

موسیقی عارف، تلفن: ۳۱-۳۳۹۷۶۴۳۰

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۹	راهنمای مطالب
۱۱	فصل اول: انواع سازدهنی
۱۶	فصل دوم: آنچه لازم است بدانید.
۲۰	فصل سوم: آشنایی کوتاه با تئوری موسیقی
۲۷	فصل چهارم: آغاز نواختن با سازدهنی
۳۶	فصل پنجم: گام در موسیقی
۳۹	فصل ششم: تکنیک‌های نواختن سازدهنی کروماتیک
۵۱	فصل هفتم: ساختار سازدهنی
۵۸	فصل هشتم: نگهداری از سازدهنی

فصل اول: انواع سازدهنی

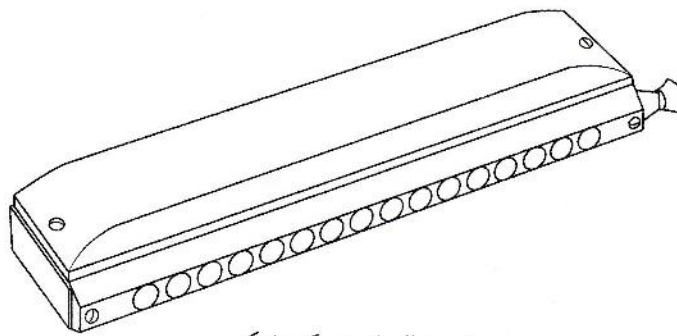
تصویر ۱. شنگ

سازدهنی (هارمونیکا) در طبقه‌بندی سازهای بادی قرار می‌گیرد. حدود ۳۰۰۰ سال قبل از میلاد مسیح، مردم چین سازی را به نام «شنگ»^۱ که شکلی شبیه پرنده افسانه‌ای سیمرغ داشته است می‌نواختند. در سال ۱۲۹۵، زمانی که بازرگانان بر آن شدند از شرق دور کالاهایی را تجارت کنند، این ساز را نیز با خود به اروپا آوردند. در دهه ۱۷۷۰ میلادی، مردی فرانسوی، به نام پیر آموآ، با ایجاد تغییراتی در این ساز به خلق ساز جدیدی که در واقع نسخه اروپایی شنگ بود نائل آمد، لیکن مخترع اولین سازدهنی فردی به نام کریستین فردریش لودویگ بوشمن^۳ (پسر یک ارگ‌ساز آلمانی به نام یوهان بوشمن^۴) در سال ۱۸۲۱

در برلین بوده است. بوشمن سازی چهارگوش به اندازه چهار اینچ ساخت که فقط با دمیدن صدا تولید می‌کرد و آن ساز را «اورا»^۵ نامید. این ساز به آلمانی «موند ائولین»^۶ نامیده می‌شد. در اواخر دهه ۱۸۲۰، در هایدائو^۷ مردی به نام ریشر با قراردادن بیست زبانه بر روی دو صفحه زبانه ساز را بازسازی کرد و امروزه نمونه‌های زیادی از این ساز موجود است. در اینجا به توضیحی کوتاه درباره تعدادی از آنها می‌پردازیم.

1. sheng
2. Pere Amoit
3. Christian Friedrich Ludwig Buschmann
4. Johann Buschmann
5. aura
6. mund aeoline
7. Haidau

سازدهنی کروماتیک^۱:

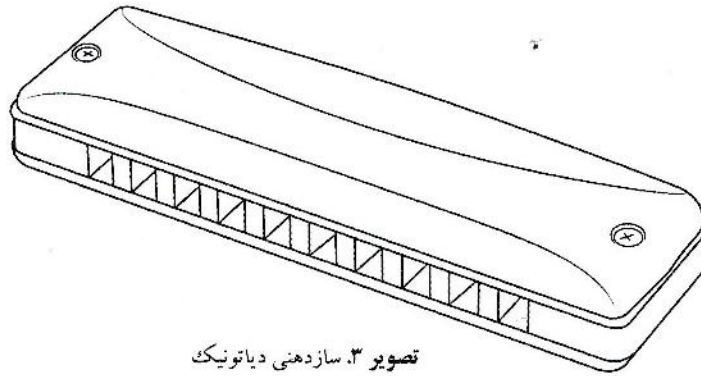
تصویر ۲. سازدهنی کروماتیک

ساختار این نوع سازدهنی به نحوی است که دارای یک مجموعه کشویی بوده (مراجعه شود به فصل ساختار سازدهنی) و تمامی نت‌های گام کروماتیک، اعم از نت‌های اصلی و فرعی، در آن قابل اجراست. به عبارت بهتر، هر چهار حفره در این نوع ساز اجرای یک اکتاو را به عهده داشته و استفاده از کلید در هر حفره باعث می‌شود نت نیم‌پرده تغییر پیدا کند. حفره‌های این ساز بدون استفاده از کلید صدایی شبیه کلیدهای سفید پیانو و با استفاده از کلید صدایی شبیه کلیدهای سیاه پیانو را ایجاد می‌کند. این ساز در سبک‌های کلاسیک، جَز و پاپ بسیار پُر کاربرد است. انواع مختلف این سازدهنی از هشت حفره‌ای تا شانزده حفره‌ای است که از نوع دوازده حفره‌ای به بالا به علت تکمیل تر بودن اکتاوهای آن کاربرد بیشتری دارد.

---

1. Chromatic harmonica

سازدهنی دیاتونیک^۱:

تصویر ۳. سازدهنی دیاتونیک

نام دیگر این سازدهنی کوچک هارپ^۲ است. این ساز دارای ده حفره، و بدون کلید است. سازدهنی دیاتونیک برای گام‌های مختلف موسیقی ساخته می‌شود و برای سبک‌های بلوز، پاپ، راک و کانتری بسیار مناسب است. دارای سه اکتاو بوده و نت‌های اصلی با دم‌ش و مکش در حفره‌ها و نیم‌پرده‌ها با تکنیک بند قابل اجراست. انواع مختلف این سازدهنی از چهارحفره‌ای تا شانزده‌حفره‌ای است. در نوعی از این سازدهنی تعدادی از حفره‌ها دارای سوپاپ می‌باشند و به‌طور کلی با این نوع سازدهنی می‌توان طیف وسیعی از رنگ‌نت‌ها را به‌خوبی اجرا کرد. جانمایی نت‌ها در سازدهنی با کوک دو ماژور به شکل زیر است:

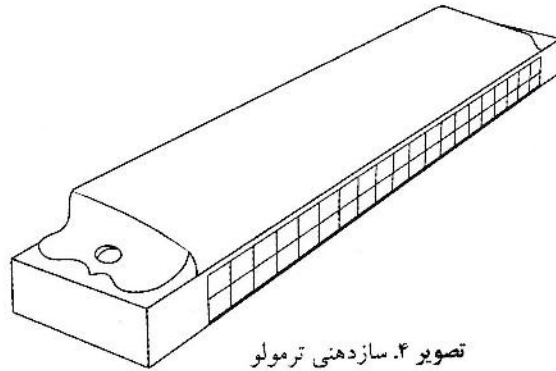
								si ^b		
								mi ^b	sol ^b	si
do	mi	sol	do	mi	sol	do	mi	sol	do	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
ré	sol	si	ré	fa	la	si	ré	fa	la	
ré ^b	sol ^b	si ^b	ré ^b		la ^b					
	fa	la								
		la ^b								

نمودار ۱. جانمایی نت‌ها در سازدهنی دیاتونیک

1Diatonicharmonica
 2Harp

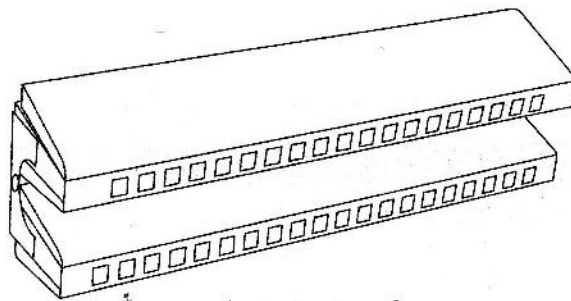
سازدهنی ترمولو^۱:

تصویر ۴. سازدهنی ترمولو

این نوع سازدهنی دارای دو ردیف حفره، یکی در بالا و یکی در پایین، است و جمعاً ۲۴ حفره دارد و در یک نواختن معمولی هر دو ردیف با دهان پوشیده می‌شود. در نتیجه، هر نت با یک جفت حفره اجرا می‌گردد؛ درست مانند این است که با دو ساز جدا یک نت اجرا شود. حفره‌های بالا تکنواز و حفره‌های پایین گروه‌نواز نامیده می‌شود. این سازدهنی بیشتر در سبک محلی^۲ استفاده می‌شود.

سازدهنی باس^۳:

تصویر ۵. سازدهنی باس

-
1. Tremolo Harmonica
  2. Folk
  3. Bass Harmonica

chromatic
Harmonica

Shima Viliani